
PALOCSA EGYESÜLET

Országos Természet-rehabilitációs Hálózat

A PALOCSA EGYESÜLET BEMUTATÁSA

A Palocsa Egyesület a folyók természetével nem ellenkező, az áradásokat haszonra fordító, s így a Természettel együttműködő folyógazdálkodás lehetőségeit kutató csoport, valamint az erdő-éltetésre, az erdő gyógyítására szerveződött erdőtulajdonosok, egyetemi oktatók és kutatók részvételével jött létre. 1996-tól kezdődően az ország különböző területein kísérletet indítottunk a Természet saját törvényei szerint történő gyógyulásának, az ép, egészséges állapot elérésének elősegítésére. E munka elvi alátámasztására rendelkezésünkre állnak a szukcessziós lépcsők törvényszerűségeivel kapcsolatos ismeretek.

Ma országos hálózattá szerveződve biztosítunk jogi keretet az ország különböző pontjain természet-rehabilitációval foglalkozó magánszemélyeknek és közösségeknek. Hálózatunk jelenlegi területei között szerepel természetközeli állapotú szurdokerdő a Keszthelyi-hegységben, évszázadok alatt kopárrá vált 670 ha-os bükkalji terület, szántó állapotból elindított erdő-rehabilitációs, újraerdősülő területek Győr-Moson-Sopron Megyében és a Bodroghözben, valamint olyan területek, ahol kiöregedő exóta faültvények természetes erdővé alakulását segítjük elő (tarvágás nélkül) Alcsútdobozon. A közeljövőben újabb területkezelők és földtulajdonosok, önkormányzatok csatlakozása várható.

Szeretnénk minél szélesebb körben továbbadni a természet-rehabilitáció eddigi eredményeit, és el szeretnénk érni, hogy szerte az országban minél több területen kezdődjenek hasonló jellegű munkák.

Magyarország területén az elmúlt évszázadok során az erdők és egyéb természetes élőrendszerek 80%-a megsemmisült illetve nagy mértékben sérült. A maradék (főleg erdőként nyilvántartott) területen a vágásos üzemmód, és kiváltképp a tarvágásos technológia következtében erdeink nagy része szintén jelentős sérülést szenvedett fajlista, korszerkezet, talaj tekintetében, s e folyamat ma is tart. A mezőgazdasági termelésre kijelölt, és mára erodálódott területeken egyre gazdaságtalannabbá válik a termelés. A ma már több százezer hektárra rúgó parlagterület nagysága folyamatosan növekszik, mutatva a lehetőségét és szükségét a természet-regenerálódás (természetes újraerdősülés) megindulásának, illetve megindításának.

A Palocsa-területeken a szukcessziós folyamatok (a természetes rendszerek önszervezésének) kutatása, védelme és elősegítése folyik. E természet-rehabilitációs tevékenység lehetőséget teremt az élőrendszerek önregeneráló törekvésének érvényre jutására. A munkák főként a már hiányzó sokféle genetikai információ (szaporítóanyag) területre juttatásával segítik elő a Természet regenerációját.

A Föld természetes növénytakarójának túlnyomó része néhány évszázad alatt áldozatává vált az emberiség növekvő területigényének, vagy az egyoldalú túlhasználat következtében biodiverzitása lecsökkent, az élővilág létfeltételét biztosító rendeltetésének csak részben és egyre csökkenő mértékben

tud eleget tenni. Az emiatt küszöbön álló ökológiai katasztrófa csak úgy kerülhető el, ha e végzetes folyamatot megfékezve arra törekszünk, hogy a Föld felszínét a lehetséges legnagyobb területen ismét stabil, a természeteshez a lehető legközelebb álló, önfenntartó – és önszabályozó képességgel rendelkező erdők borítsák.

2001. tavaszán Egyesületünk közreműködésével, Bodrogi önkormányzatok bevonásával megalakult a BOKARTISZ (Bodrog-Karcsa-Tisza) kht., melynek feladata a továbbiakban a természettel együttműködő ártéri gazdálkodás modern, jelenlegi körülmények között alkalmazható formájának megtervezése, megszervezése, s majd a megfelelő hatóságok, intézmények és szakemberek bevonásával a vízmegtartó vízrendezés munkálatok megkezdésének koordinálása.

Kutatási-természetvédelmi programunkban együttműködő partnereink: a Pro Silva Hungaria, a NYME Erdőmérnöki Kar Növénytan és Termőhelyismeret-tani Intézete, Az ELTE Növényélettani Intézete, a Magyar Környezetgazdálkodási Kutató, a Szent István Egyetem Kertészeti Karának Rovartani Intézete, illetve Gödöllői Agrártudományi Karának Állattani Intézete, Vízgazdálkodási Intézete, valamint szakemberek az Erdészeti Tudományos Intézetből és az Állami Erdészeti Szolgálatból.

Az Egyesületnek tagja lehet, aki az alábbi két alapelvvel egyetért:

- A természet nem forrás, hanem társ
- Az ember csak a természetet gazdagítva gazdagodhat.

Célunk az ország különböző pontjain élő, a természet érdekében tevékenykedő emberek és közösségek összefogásán túlmenően, hogy saját kutatási eredményeinkre támaszkodva bemutassuk a természettel való együttműködés gyakorlati példáit, elősegítsük újabb együttműködő rendszerek kialakítását. E munkába szeretnénk bevonni minden olyan szervezetet, közösséget, önkormányzatot, vállalkozást, melynek tagjai átlátva a jelenlegi helyzet tarthatatlanságát, részt kívánnak venni e munkában.

Várjuk mindazon magánszemélyek, szervezetek, iskolák és intézmények jelentkezését, akik – területükkel, idejükkel, erejükkel, tudásukkal, pénzükkel vagy érdeklődésükkel – részt kívánnak venni egészséges környezetünk helyreállításának munkájában.

Hisszük, hogy ha az örült divathóbortok és a pusztítás szelleme futótűzként terjedhet, akkor az értelmes gondolat és építő szándék is megtalálhatja azokat a nyitott gondolkodású, az ország és a Föld jövőjéért aggódó embereket, akik készek részt venni az Egyesület munkájában

Az Egyesület címe: 3957 Zalkod, Dózsa György út 14.
Levél cím: 8087 Alcsútdoboz, Kastélykert 10.
Telefon: (30)231-32-30

A FOLYÓGAZDÁLKODÁSRÓL

Az egész Bioszféra egyetlen önszervezett, önszabályozó, összefüggő egységrendszer, mely az antropogén hatások miatt töröképességének határán működik. Az önszabályozó működés kibernetikai jellegű. A kibernetikai rendszerek meghibásodásának első jele a rendszer „lengése”. A világszerte megszaporodó és erősödő természeti katasztrófák a Bioszféra lengésének következményei. Az önszabályozó rendszerek tulajdonsága, hogy védekeznek a külső beavatkozás ellen. Ideig-óráig lehet törvényeik ellenében tenni, az élő rendszereket forrásként kezelve, céljainknak megfelelően átalakítani, de hosszabb távon biztos gazdaságtalan, veszélyes, sőt önpusztító is az ilyen tevékenység.

A legtöbb, amit tehetünk, hogy kutatjuk a természet önszabályozó mechanizmusainak törvényszerűségeit, és a lehető legtöbb területen segítjük a regenerációs folyamatokat. A természetes rendszerek élő rendszerek; működési törvényeik önkényesen nem változtathatók meg, legfeljebb megsérteni vagy elpusztítani tudjuk őket. Ezért fontos az ember és a természet együttműködése. A jelenlegi gazdaság a természetet korlátlan forrásként kezeli, és ezért már középtávon sem tartható fenn. Meg kell kezdeni a bioszféra céljait is kiszolgáló, körfolyamat-rendszerű társadalmi és gazdasági struktúrák kialakítását; a már meglévő kezdeményezések összefogását, bemutatását és népszerűsítését.

A XXI. század stratégiai nyersanyaga az édesvíz. Már most erőfeszítéseket kell tenni az országban meglévő vagy ide érkező édesvíz megőrzésére, (bányaművelések karsztvíz kitermelésének minimalizálására, kettős vízrendszerek kialakítására, csapadékvíz és szennyvíz elkülönített kezelésére, tisztított szennyvíz ipari vízként való újrahasznosítására), folyóvizek vízfeleslegének humuszban (szivacsosítás), növényzetben (ártéri erdők), tavakban és tározókban való megtartására, és körfolyamat-rendszerű mozgására.

Árvíz ellen gáttal védekezni nem lehet. Jelenleg is a gát, valamint az árvíz idején a gáton dolgozó sokezer ember és gép megfeszített, költséges együttműködése védi meg az árteret az árvízről. Az ártéri gazdálkodás lehetséges helyét nem a közigazgatási határok, a tulajdonviszonyok és az aranykoronák jelölik ki, hanem a folyó. Mi tehát a teendő?

Az ökológiai, tájgazdálkodási tervezést a domborzati viszonyok, a várható időjárási és csapadékvízviszonyok, talajadottságok és a meglévő növényzet szukcessziós állapota alapján kell elvégezni, újragondolni és ezután kell a gazdasági, jogi, politikai lehetőségekhez alkalmazkodva a kivitelezés időbeli kompromisszumait megkötni, preferenciáit, dotációs módozatait megállapítani és jogi lehetőségeit megteremteni.

Bár az egész folyóvíz tervezési szinten egységrendszerként kezelendő, mégis az integrált ártéri gazdálkodásra való áttérés gazdasági okokból is csak szakaszosan képzelhető el. Elsősorban egy mintaterületet kell kijelölni, mielőbbi létrejöttét segíteni és működtetni olyan alapítvánnyal, társasággal vagy egyesülettel, aki már most is ezt próbálja csinálni.

Az árterek által érintett településeken meg kell keresni az együttműködésre hajlandó önkormányzatokat, civil szervezeteket és elkötelezett magánszemélyeket, mert segítségük nélkül a kivitelezés, majd a későbbi működtetés elképzelhetetlen.

VISEGRÁDI ÉPÍTÉSZTÁBOROK 1981-2001

Kedves Barátunk!

Szeretnénk összeállítani egy kiadványt, amely a Visegrádi Építész-táborokról szól. Az album a megépült művek, a tervek, az előadások és a fontosabb események dokumentálásával a tábor egész történetét bemutatja a váci építkezésektől napjainkig, beleértve a Londonban épült két házikót is.

Jelenleg az anyaggyűjtés fázisában vagyunk, ehhez kérjük ezúton segítségét. Mindenféle, a táborral kapcsolatos információra, fotóra, rajzra, emlékszükségünk van, hogy legyen miből válogatni.

Kérjük, válaszolj a mellékelt kérdéssorra, de ezen túl is szívesen fogadunk minden ötletet, jó tanácsot – alkalmasint támogatást – a kiadványhoz. Nagyon fontos, hogy ha kapcsolatban vagy olyan emberekkel, akik szintén megfordultak a táborban, légy szíves juttasd el hozzájuk is ezt a levelet.

Ha van időd és kedved, kérjük, írd néhány soros – vagy hosszabb – visszaemlékezést, értékelést a táborral kapcsolatban!

Természetesen mielőbbi választ várunk, de az anyaggyűjtést 2001. október 15-ig szeretnénk lezárni.

Köszönettel

Salamin Ferenc (30-914 9728)

Tusnádi Zsolt (20-448 3474)

Álmosdi Árpád (30-968 9285)

Király Zoltán (353-0491)

Cseh Kálmán (30-242 1097)

Szerkesztőség: AXIS Kft.

1024 Bp. Margit krt. 5/a.

Telefon: 06-1-315 1971

e-mail: visegraditabor@freemail.hu

Kérjük, hogy írd meg pontos címed és telefonszámod, illetve válaszolj az alábbi kérdésekre:

1. Mely tábor(ok)ban vettél részt? (évszám, vagy épület szerint)
2. Milyen épület(ek), tárgyak, alkotások születtek a táborban? (ha lehet évszámmal)
3. Milyen előadások voltak a táborban? Készült-e róluk felvétel, vagy valamilyen összefoglaló? Ha igen, hol található?
4. Milyen más események voltak? (ünnepek, játékok, sport, iszapfoci, kirándulás, kocsmázás, stb.)
5. Próbálj egy listát írni, hogy kik vettek még részt rajtad kívül a táborban! Akiét tudod, add meg a címét, vagy telefonját is!
6. Egyéb emlékezetes dolgok. (anekdoták, történetek, legendák)
7. Milyen a táborral kapcsolatos hazai, vagy külföldi publikációkról tudsz?
8. Ha van a birtokodban fotó, rajz, vagy egyéb relikvia, kérjük, mellékelj! Az elküldött anyagokat visszajuttatjuk.